

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Zielonej Górze

LZG.411.001.03.2021

**Pan
Ryszard Stanulewicz
Burmistrz Miasta i Gminy Torzym**

Urząd Miejski w Torzymiu
ul. Wojska Polskiego 32
66-235 Torzym

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/21/001 Udzielanie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych przez organy wykonawcze gmin z województwa lubuskiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Torzymiu, ul. Wojska Polskiego 32, 66-235 Torzym (dalej: <i>Urząd</i> lub <i>Gmina</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Ryszard Stanulewicz, Burmistrz Miasta i Gminy Torzym od 3 listopada 1998 r. (dalej: <i>Burmistrz</i> lub <i>organ podatkowy</i>).
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Przestrzeganie określonych w Ordynacji podatkowej uregulowań w zakresie udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych.2. Udzielanie pomocy publicznej i de minimis.3. Sporządzanie i udostępnianie informacji o osobach fizycznych, prawnych oraz jednostkach organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono ulg i pomocy publicznej.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych ¹ .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Mariusz Kniat, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LZG/88/2021 z dnia 19 października 2021 r.2. Ewa Grosse, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/99/2021 z dnia 23 listopada 2021 r.

(akta kontroli str. 1-6)

¹ Badania kontrolne mogą dotyczyć działań sprzed tego okresu, jeśli mają związek z zagadnieniami będącymi przedmiotem kontroli.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie sposób prowadzenia w Urzędzie, w latach 2018-2021 (I połowa), postępowań w sprawie udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych. Negatywna ocena NIK wynika przede wszystkim z dużej liczby postępowań, które były obarczone błędami, a także charakterem i skutkami tych błędów.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W przypadku 36 spośród 40 zbadanych postępowań zakończonych wydaniem decyzji⁴ o udzieleniu ulgi wystąpiły nieprawidłowości – nie przestrzegano wymogów określonych w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa⁵ – mające wpływ na prowadzone postępowania (w ujęciu wartościowym dotyczyło to 89% ogólnej kwoty objętych badaniem ulg⁶). Organ podatkowy wbrew wymogom określonym w przepisach art. 122 i art. 187 § 1 ww. ustawy nie wywiązał się bowiem z obowiązku rzetelnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz zebrania dowodów potwierdzających sytuację ekonomiczną wnioskodawcy, a w konsekwencji postępowania podatkowe lub dowody zgromadzone w ich toku nie wykazały, aby w tych przypadkach zaistniała ustawowa przesłanka *ważnego interesu podatnika* uprawniająca do udzielenia ulgi.

Nieprawidłowości stwierdzono również przy udzielaniu pomocy de minimis, gdyż udzielając tej pomocy organ podatkowy w przypadku 38 z 39 zbadanych postępowań (w ujęciu wartościowym dotyczyło to 90,9% ogólnej kwoty objętej badaniem pomocy de minimis⁷) nie wyegzekwował od wnioskodawców przedłożenia wszystkich wymaganych przepisami prawa dokumentów niezbędnych do udzielenia tej pomocy. Dodatkowo w przypadku 13 postępowań objętych badaniem (tj. 33,3%) organ podatkowy nie wydał beneficjentom pomocy zaświadczeń stwierdzających, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis, a w przypadku 25 z 26 wystawionych zaświadczeń wartość wykazanej w nich udzielonej pomocy nie uwzględniała wartości umorzonych odsetek. Nierzetelnie wywiązywano się również z obowiązku sporządzania i przedstawiania właściwym organom informacji o udzielonej pomocy de minimis⁸, w konsekwencji czego organy te nie dysponowały pełnymi i wiarygodnymi informacjami o faktycznej wysokości pomocy udzielonej poszczególnym beneficjentom.

Nierzetelnie realizowano także obowiązki w zakresie sporządzania i podawania do publicznej wiadomości wykazów, o których mowa w przepisie art. 37 ust. 1 pkt 2 lit. f i g ustawy o finansach publicznych⁹.

Niewątpliwym wpływem na zakres i skalę stwierdzonych nieprawidłowości miało niedostateczne przygotowanie merytoryczne pracowników odpowiedzialnych za realizację tych obowiązków spowodowane m.in. brakiem szkoleń w tym obszarze, a także niewystarczający nadzór nad tymi postępowaniami ze strony Kierownictwa Urzędu.

Podkreślenia wymaga, że jeszcze w toku kontroli podjęto lub zadeklarowano działania zmierzające do usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Badaniem objęto 40 decyzji (po 10 z lat 2018-2021 I połowa) o najwyższej kwocie udzielonej ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych na łączną kwotę udzielonych ulg 1.195,2 tys. zł, co stanowiło 79,2% całkowitej kwoty udzielonych ulg w okresie objętym kontrolą.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, ze zm., dalej: *Ordynacja podatkowa*.

⁶ Kwota udzielonych ulg z naruszeniem wymogów Ordynacji podatkowej wyniosła 1.063,6 tys. zł.

⁷ Kwota udzielonej pomocy de minimis z naruszeniem obowiązujących wymogów wyniosła 1.080,8 tys. zł.

⁸ Nieprzekazanie sprawozdań stwierdzono w 15 na 39 objętych badaniem postępowań.

⁹ Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe¹⁰ kontrolowanej działalności

OBSZAR 1. **Przestrzeganie określonych w Ordynacji podatkowej uregulowań w zakresie udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych.**

Opis stanu faktycznego

1.1. Zgodnie z zapisami Regulaminu Organizacyjnego Urzędu¹¹ prowadzenie postępowań w sprawach decyzji administracyjnych dotyczących podatków oraz prowadzenie spraw z zakresu pomocy publicznej należało do zadań Referatu Finansowo-Budżetowego (dalej: *Referat*), którym kierował Skarbnik Gminy.

W ramach Referatu ww. zadania wykonywało dwóch pracowników, tj. podinspektor¹² (w zakresie podatków: rolnego, od nieruchomości, leśnego) oraz podinspektor¹³ (w zakresie podatku od środków transportowych), przy czym w przypisanych im zakresach czynności, uprawnień i odpowiedzialności nie zamieszczono obowiązków dotyczących prowadzenia postępowań w zakresie udzielania ulg (w tym przygotowania projektów decyzji) i związanych z tym postępowań o udzieleniu pomocy publicznej, a także sporządzania wykazów, o których mowa w przepisie art. 37 ust.1 pkt 2 lit. f i g ustawy o finansach publicznych, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 7-55)

W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie był prowadzony (w wersji elektronicznej lub papierowej) rejestr (ewidencja) wniosków oraz decyzji dotyczących udzielenia ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, a w celu uzyskania danych do sprawdzeń budżetowych (Rb-27S oraz Rb-PdP) w zakresie udzielonych ulg i ich skutków konieczna była analiza poszczególnych spraw jednostkowych (zliczanie ręczne).

Skarbnik Gminy wyjaśnił, że: *Dostrzegam konieczność wprowadzenia ewidencji wniosków i decyzji dotyczących udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, gdyż bez takiego instrumentu niemożliwy bądź co najmniej utrudniony jest rzetelny nadzór nad sposobem procedowania tych wniosków, a także wypełniania szeregu obowiązków sprawozdawczych. Dlatego też po uprzednim rozważeniu najbardziej optymalnych rozwiązań technicznych w najbliższym czasie wprowadzimy ewidencje w tym zakresie, a obowiązek ich prowadzenia jeszcze w toku kontroli został wprowadzony do zakresu czynności pracowników Referatu Finansowo-Budżetowego. Jednocześnie informuję, że jako pełniący równocześnie funkcję kierownika tego Referatu obejmę te sprawy szczególnym nadzorem.*

(dowód: akta kontroli str. 56-58)

W latach 2018-2021 (I połowa) do Urzędu wpłynęło łącznie 265 wniosków o udzielenie ulg w spłacie zaległości podatkowych na łączną kwotę 1.535,4 tys. zł¹⁴. W tym samym okresie Burmistrz wydał 252 decyzje¹⁵ (201 podatnikom¹⁶, w tym

¹⁰ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹¹ Zarządzenie Nr 2/2015 Burmistrza Torzymia z dnia 3 grudnia 2015 r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Torzymiu, ze zm.

¹² Zatrudniona na tym stanowisku (w latach 1978-2017 oraz 2019 – do nadal) nie uczestniczyła w szkoleniach dotyczących bezpośrednio problematyki związanej z udzielaniem ulg w spłacie zobowiązań podatkowych oraz udzielania pomocy publicznej / pomocy de minimis.

¹³ Zatrudniony na tym stanowisku (w latach 2017 – do nadal) nie uczestniczył w szkoleniach dotyczących bezpośrednio problematyki związanej z udzielaniem ulg w spłacie zobowiązań podatkowych oraz udzielania pomocy publicznej / pomocy de minimis.

¹⁴ Kwota dotyczy całości zaległości podatkowych (należność główna i odsetki), o które wnioskowali podatnicy.

¹⁵ Z tego trzy decyzje na podstawie wniosków z roku 2017.

¹⁶ Niektórzy podatnicy uzyskiwali ulgi więcej niż jednokrotnie z tytułu różnych zobowiązań podatkowych (rodzajów podatku).

17 osobom prawnym) w sprawie udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych w łącznej kwocie 1.509,9 tys. zł, z tego w:

- 2018 r. – 93 decyzje (dla 80 podatników) na kwotę 235,8 tys. zł;
- 2019 r. – 71 decyzji (dla 58 podatników) na kwotę 314,3 tys. zł;
- 2020 r. – 59 decyzji (dla 43 podatników) na kwotę 525,0 tys. zł;
- 2021 r. (I połowa) – 29 decyzji (dla 20 podatników) na kwotę 434,8 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 59-64)

Ww. ulgi stosowano w przypadku następujących rodzajów zobowiązań podatkowych:

- podatek od nieruchomości – udzielono ulg ogółem 101 podatnikom (w tym 13 osobom prawnym) na łączną kwotę 1.282,5 tys. zł (w tym osobom prawnym – 1.075,1 tys. zł);
- podatek rolny – udzielono ulg ogółem 121 podatnikom (w tym trzem osobom prawnym) na łączną kwotę 212,4 tys. zł (w tym osobom prawnym – 9,7 tys. zł);
- podatek leśny – udzielono ulg ogółem pięciu podatnikom¹⁷ na łączną kwotę 151 zł;
- podatek od środków transportowych – udzielono ulg ogółem czterem podatnikom (w tym jednej osobie prawnej) na łączną kwotę 14,8 tys. zł (w tym osobie prawnej – 6,3 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 59-64)

Decyzje wydane przez organ podatkowy dotyczyły następujących rodzajów ulg w spłacie zobowiązań podatkowych:

- umorzenia w całości lub w części zaległości podatkowych oraz odsetek za zwłokę¹⁸ (art. 67a § 1 pkt 3 Ordynacji podatkowej) – ogółem 243 decyzje na łączną kwotę 1.439,7 tys. zł;
- odroczenia lub rozłożenia na raty zapłaty zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę¹⁹ (art. 67a § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej) – ogółem dziewięć decyzji na łączną kwotę 70,2 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 59-64)

1.2. W okresie objętym kontrolą organ podatkowy w przypadku 60 podatników udzielał kilkakrotnie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych²⁰ (ogółem 170 decyzji), przy czym 36 podatnikom wydano po dwie decyzje, a pozostałym podatnikom od trzech do dziewięciu decyzji.

Wyniki badania w zakresie prawidłowości stosowania wymogów Ordynacji podatkowej przy udzielaniu ulg dla trzynastu z ww. podatników (ogółem 37 decyzji) przedstawiono w pkt.1.4. niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 62-79, 95-140)

¹⁷ Nie udzielano ulgi z tytułu podatku leśnego osobom prawnym.

¹⁸ W okresie objętym kontrolą nie umarzano opłat prolongacyjnych.

¹⁹ W okresie objętym badaniem nie umarzano odsetek od nieuregulowanych w terminie zaliczek na podatek.

²⁰ Na łączną kwotę 1.259,1 tys. zł, z tego 167 decyzji dotyczących umorzeń (na łączną kwotę – 1.257,0 tys. zł) oraz 3 decyzje dotyczące rozłożeń na raty (na łączną kwotę – 38,1 tys. zł).

1.3. W okresie objętym kontrolą w przypadku 16 wniosków²¹ o udzielenie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych złożonych przez 11 podatników na łączną kwotę 56,4 tys. zł sprawy nie zostały załatwione zgodnie z wnioskami podatników, przy czym:

- w 14 przypadkach wydano decyzje odmowne²²;
- w jednym przypadku uwzględniono wniosek podatnika w części²³;
- w jednym przypadku²⁴ postępowanie zakończono postanowieniem o pozostawieniu wniosku bez rozpatrzenia.

Ustalono, że w sześciu²⁵ przypadkach podatnicy odwoływali od ww. decyzji odmownych do organu wyższej instancji, tj. Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Gorzowie Wielkopolskim (dalej: SKO), przy czym w jednym przypadku organ odwoławczy uchylił w całości decyzję Burmistrza²⁶ i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia, natomiast w pozostałych pięciu przypadkach utrzymał w mocy zaskarżone decyzje organu pierwszej instancji.

W jednym przypadku na decyzję SKO²⁷ podatnik wniósł skargę do WSA w Gorzowie Wielkopolskim, przy czym WSA oddalił skargę w całości.

(dowód: akta kontroli str. 62-64, 80, 82-94)

Wyniki badania w zakresie prawidłowości stosowania wymogów Ordynacji ww. sprawach (ogółem 16 decyzji niezgodnych z wnioskami podatników) przedstawiono w pkt.1.4. niniejszego wystąpienia.

(dowód: akta kontroli str. 82-94)

1.4. Badaniem w zakresie prawidłowości stosowania wymogów Ordynacji podatkowej przy udzielaniu ulg objęto dokumentację dotyczącą 40 decyzji²⁸ o najwyższej kwocie udzielonej ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych na łączną kwotę udzielonych ulg 1.195,2 tys. zł, co stanowiło 79,2% całkowitej kwoty udzielonych ulg w okresie objętym kontrolą.

Objęte badaniem decyzje dotyczyły ulg w z tytułu podatku od nieruchomości (29 decyzji na kwotę 1.109,1 tys. zł) oraz z tytułu podatku rolnego (11 decyzji na kwotę 86,1 tys. zł).

Ponadto badaniem objęto 16 decyzji odmownych, tj. 100% decyzji odmownych wydanych w okresie objętym kontrolą (opisanych w pkt. 1.3. niniejszego wystąpienia).

(dowód: akta kontroli str. 60-64, 80, 82-140)

W wyniku przeprowadzonego badania ustalono m.in., że:

- w zakresie prawidłowości prowadzenia postępowań – zgodności z wymogami Ordynacji podatkowej (56 postępowań):

²¹ Tj. 14 wniosków o umorzenie zaległości podatkowych w łącznej wysokości 19,5 tys. zł oraz dwa wnioski o rozłożenie zaległości na raty w łącznej wysokości 36,9 tys. zł.

²² Ogółem 15 decyzji odmownych na łączną kwotę 56,4 tys. zł, w tym jedna po ponownym rozpatrzeniu sprawy w wyniku uchylecia zaskarżonej decyzji przez organ wyższej instancji.

²³ Wniosek o umorzenie łącznego zobowiązania podatkowego z tytułu podatku rolnego i podatku od nieruchomości opiewał na 187 zł, a umorzono kwotę 94 zł.

²⁴ Wniosek o umorzenie zaległości w podatku od nieruchomości bez wskazania kwoty zaległości.

²⁵ Z tego w roku 2018 – brak odwołań, 2019 – jedno, w 2020 – cztery, w tym jedno odwołanie dotyczyło decyzji po ponownym rozpatrzeniu sprawy w wyniku uchylecia zaskarżonej decyzji przez organ wyższej instancji oraz w 2021 (I połowa) – jedno.

²⁶ Dotyczy: FB I 3127-02.8.2020.

²⁷ Dotyczy: decyzji SKO.Go/400-BR/1013/19 z 21 sierpnia 2019 r. w sprawie FB I 3127-5.2019.

²⁸ Po 10 decyzji o najwyższej wartości udzielonej ulgi z poszczególnych lat objętych kontrolą (2018-2021 I połowa).

- każdorazowo przestrzegano zasady zachowania pisemności postępowania (art. 126 Ordynacji podatkowej);
- postępowania każdorazowo prowadzono na podstawie wniosków podatników, przy czym w 52 przypadkach wnioski zawierały wszystkie wymagane elementy (art. 168 § 2 Ordynacji podatkowej), a w przypadku czterech wniosków, które zawierały braki formalne organ każdorazowo wzywał wnioskodawców o ich uzupełnienie w terminie 7 dni stosownie do art. 169 § 1 Ordynacji podatkowej;
- w przypadku postępowań, w których wydano decyzje w całości uwzględniające wniosek podatnika (40 postępowań) odstępowano od zasady czynnego udziału strony w postępowaniu zgodnie z uprawnieniem określonym w przepisie art. 123 § 2 Ordynacji podatkowej;
- w przypadku pięciu spośród 16 postępowań (31,2%), w których wydano decyzje niezgodne z wnioskiem podatnika nie zapewniono stronom czynnego udziału w postępowaniu, a przed wydaniem decyzji nie umożliwiono im wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań, do czego zobowiązywał przepis art. 123 § 1 Ordynacji podatkowej, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w żadnym z badanych przypadków nie wystąpiły przesłanki obligujące do wyłączenia od udziału w prowadzonych postępowaniach pracownika organu lub organ podatkowy (art. 130 § 1 ust. 1 i art. 132 § 1 Ordynacji podatkowej).
 - w zakresie terminowości prowadzenia postępowań – zgodności z wymogami Ordynacji podatkowej (56 postępowań):
- w przypadku 44 postępowań spośród 56 objętych badaniem (78,6%) decyzje wydano w terminach przewidzianych w art. 139 Ordynacji podatkowej, natomiast w przypadku pozostałych 12 postępowań (21,4%) decyzję wydano z przekroczeniem wymaganego terminu, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”;
- w przypadku niezakończona sprawy w terminie, w dziesięciu spośród 12 przypadków (83,3%) nie powiadomiono strony podając przyczyny niedotrzymania terminu i nie wskazano nowego terminu załatwienia sprawy, do czego zobowiązywał przepis art. 140 Ordynacji podatkowej, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.
 - w zakresie wymogów formalnych treści decyzji – zgodności z wymogami Ordynacji podatkowej (56 decyzji):
- wszystkie wydane decyzje zawierały oznaczenie organu podatkowego (art. 210 § 1 pkt 1), datę jej wydania (art. 210 § 1 pkt 2), oznaczenie strony (art. 210 § 1 pkt 3), powołanie podstawy prawnej (art. 210 § 1 pkt 4), rozstrzygnięcie (art. 210 § 1 pkt 5), pouczenie o trybie odwoławczym (art. 210 § 1 pkt 7), podpis osoby upoważnionej, z podaniem jej imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego.
 - w zakresie prawidłowości umarzania wraz z zaległością podatkową odsetek za zwłokę w całości lub w części w jakiej została umorzona zaległość – zgodności z wymogami określonymi w przepisie art. 67a § 2 Ordynacji podatkowej (40 postępowań):
- w przypadku trzech postępowań uwzględniono w decyzji wartość odsetek za zwłokę na dzień wydania decyzji, a w ewidencji księgowej naliczone odsetki zostały wyksięgowane wraz z należnością główną;

- w przypadku pięciu postępowań nie wyliczono i nie wskazano w decyzji wartości odsetek za zwłokę na dzień wydania decyzji, a w ewidencji księgowej odsetki nie zostały naliczone, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.
- w przypadku 32 postępowań nie wyliczono i nie wskazano w decyzji wartości umorzonych odsetek za zwłokę na dzień wydania decyzji, przy czym każdorazowo odsetki zostały wyksięgowane wraz z należnością główną, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.
- w zakresie prawidłowości wykazania i udokumentowania przesłanek uprawniających do udzielania / odmowy udzielania ulgi – zgodności z wymogami Ordynacji podatkowej (56 postępowań):
- w przypadku decyzji odmownych organ podatkowy każdorazowo wykazał i uzasadnił brak ważnego interesu podatnika lub ważnego interesu publicznego (brak spełnienia przesłanek z art. 67a § 1 Ordynacji podatkowej);
- w przypadku czterech postępowań (spośród 40 objętych badaniem) udzielając ulgi wykazano i uzasadniono przesłanki uprawniające do ich udzielenia (art. 67a § 1 Ordynacji podatkowej – *ważny interes podatnika*);
- w przypadku pozostałych 36 postępowań wszczętych na wniosek strony, w których wydano decyzje w sprawie udzielenia ulg w spłacie zobowiązań podatkowych w łącznej kwocie 1.063,6 tys. zł (tj. 89% ogólnej kwoty ulg objętych badaniem) w całości uwzględniające wniosek strony podstawy udzielenia ulgi przywołane w decyzji nie znajdowały potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, tj. w decyzji powołano się na okoliczności podniesione we wniosku bez egzekwowania dokumentów potwierdzających tę okoliczność i bez przeprowadzenia dowodu w tym zakresie przez organ podatkowy, a w konsekwencji nie wykazano przesłanek uprawniających do zastosowania ulgi, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 48-45, 82-140)

1.5. W okresie objętym kontrolą organ podatkowy wydał dwie decyzje o umorzeniu zaległości podatkowych z urzędu (art. 67d Ordynacji podatkowej) na łączną kwotę 580,25 tys. zł, z tego 555,70 tys. zł należność główna oraz 24,55 tys. zł odsetki.

Analiza dokumentacji Urzędu w zakresie ww. umorzeń wykazała, m.in., że:

- każdorazowo zaistniały i w toku prowadzonych postępowań zostały wykazane przesłanki uprawniające organ podatkowy do zastosowania ulgi – umorzenia zaległości podatkowej (z tytułu podatku od nieruchomości), tj. w jednym przypadku²⁹ uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty przewyższającej wydatki egzekucyjne (art. 67d 1 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej), a w drugim przypadku³⁰ kwota zaległości podatkowej nie została zaspokojona w zakończonym postępowaniu upadłościowym (art. 67d 1 § 1 pkt 3 Ordynacji podatkowej);
- decyzje o umorzeniu ww. zaległości podatkowych spełniały wymogi określone w Ordynacji podatkowej.

²⁹ Decyzja nr FB I 3120.02.01.2018 z 11 stycznia 2018 r. o umorzeniu zaległości podatkowej w łącznej kwocie 2.489,00 zł (podatnik – osoba fizyczna).

³⁰ Decyzja nr FB I 3161.87/4.2019.2.2018 z 11 marca 2020 r. o umorzeniu zaległości podatkowej w łącznej kwocie 577.764,80 zł (podatnik – spółka z o.o. w upadłości likwidacyjnej).

(dowód: akta kontroli str. 62-64, 81, 141-145)

1.6. W Gminie nie przyjęto uchwał (uprawnienie fakultatywne), o których mowa w art. 15p oraz 15q ustawy COVID-19³¹ dotyczących możliwości uzyskania zwolnienia lub przedłużenia terminu płatności podatku od nieruchomości dla określonych grup podatników w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

(dowód: akta kontroli str. 48-55, 62-64)

Burmistrz wyjaśnił, że: *W pierwszej kolejności należy stwierdzić, że organy gminy nie są zobligowane do wprowadzenia tych rozwiązań, a z poczynionych przez nas analiz uznaliśmy, że korzystniejszą i szybszą formą pomocy podatnikom, w tym zwłaszcza przedsiębiorcom w związku z negatywnymi skutkami pandemii COVID-19 będzie stosowanie na szerszą skalę indywidualnych ulg w podatkach na podstawie Ordynacji podatkowej.*

(dowód: akta kontroli str. 48-55)

1.7. W okresie objętym kontrolą RIO w Zielonej Górze przeprowadziła w Urzędzie kontrolę kompleksową gospodarki i zamówień publicznych w Gminie Torzym³², przy czym w wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących udzielania ulg indywidualnym podatnikom na podstawie Ordynacji podatkowej.

Poza ww. kontrolą nie były przeprowadzane inne kontrole (wewnętrzne albo zewnętrzne) lub audyty w zakresie przyznawania ulg podatkowych.

(dowód: akta kontroli str. 48-55, 62-64, 146-169)

Burmistrz wyjaśnił, że: *Przeprowadzona kontrola NIK wskazała szereg istotnych nieprawidłowości w postępowaniach dotyczących udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, a także pomocy de minimis. W związku z tym dostrzegam konieczność wzmocnienia nadzoru oraz kontroli zarządczej nad realizacją tych zadań, dlatego też deklaruję stałe monitorowanie sposobu wykonywania tych obowiązków, a także zobowiązę Skarbnika – kierownika Referatu do ścisłego wspomaganie pracowników w wykonywaniu tych obowiązków.*

(dowód: akta kontroli str. 48-55)

Skarbnik Gminy – Kierownik Referatu wyjaśnił, że *Na wstępie chciałbym poinformować, że funkcję Skarbnika Gminy Torzym pełnię od września 2021 r., pracując wcześniej przez ponad 10 lat w RIO, a po objęciu stanowiska najbardziej priorytetowym zadaniem było wdrożenie się w sytuację finansową i organizacyjną Gminy oraz struktury budżetu. Zdaję sobie sprawę z konieczności wzmocnienia merytorycznego pracowników wykonujących zadania związane z udzielaniem ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, w szczególności poprzez odpowiednie przeszkolenie, a także objęcia tych zadań wspomagającym nadzorem. W najbliższym czasie postaram się szczególnie zaangażować we wsparcie pracowników w rzetelnym wykonywaniu tych obowiązków, a także w usprawnienia organizacyjne polegające m.in. na założeniu i rzetelnym prowadzeniu ewidencji (rejestrów) dotyczących ulg i pomocy de minimis.*

(dowód: akta kontroli str. 57-58)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Do zakresu czynności żadnego z pracowników Urzędu wprost nie przypisano zadań związanych z prowadzeniem postępowań w zakresie udzielania ulg (w tym przygotowania projektów decyzji) i związanych z tym postępowań

³¹ Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, ze zm.).

³² Wystąpienie pokontrolne z dnia 14 lutego 2019 r. (RIO.I.19.2018).

o udzieleniu pomocy publicznej, a także sporządzania wykazów, o których mowa w przepisie art. 37 ust.1 pkt 2 lit. f i g ustawy o finansach publicznych. Ponadto pracownicy³³ faktycznie wykonujący zadania w tym zakresie nie zostali przeszkoleni z tych zagadnień, co było działaniem nierzetelnym³⁴ i mogło nie sprzyjać prawidłowemu wykonywaniu tych zadań.

(dowód: akta kontroli str. 28-55)

Burmistrz wyjaśnił, że: *Faktycznie w obowiązujących zakresach czynności pracowników wykonujących zadania dotyczące prowadzenia postępowań w sprawie udzielania ulg podatkowych brak było jednoznacznego wskazania tych zadań, co wynikało z przeoczenia. Nieprawidłowość ta została usunięta jeszcze w toku kontroli NIK poprzez precyzyjne wskazanie w zakresach czynności zadań w tym obszarze.*

Ponadto informuję, że dostrzegam konieczność merytorycznego wzmocnienia pracowników zajmujących się problematyką ulg podatkowych. W najbliższym czasie przewiduję zmianę na jednym ze stanowisk realizujących te zadania, gdyż w związku z deklaracją odejścia na emeryturę ogłosiliśmy konkurs na to stanowisko³⁵. W miarę możliwości finansowych Urzędu postaramy się zapewnić pracownikom szkolenia z tej tematyki.

(dowód: akta kontroli str. 48-55)

W toku kontroli NIK³⁶, zmieniono zakresy czynności, uprawnień i odpowiedzialności ww. pracowników Referatu poprzez jednoznaczne powierzenie im zadań w zakresie prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ulg i zwolnień podatkowych, prowadzenie postępowań o udzielenie pomocy de minimis w zakresie zobowiązań podatkowych, prowadzenie rejestrów wniosków i decyzji w zakresie ww. ulg i zwolnień podatkowych oraz pomocy de minimis, a także przygotowywanie wykazów w tym zakresie.

(dowód: akta kontroli str. 39-46)

2. Badanie w zakresie prawidłowości stosowania wymogów Ordynacji podatkowej przy udzielaniu ulg (badaniem objęto dokumentację dotyczącą 16 decyzji odmownych, tj. 100% decyzji odmownych wydanych w latach 2018-2021 (I połowa) oraz 40 decyzji o najwyższej kwocie udzielonej ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych na łączną kwotę udzielonych ulg 1.195,2 tys. zł, co stanowiło 79,2% całkowitej kwoty udzielonych ulg w okresie objętym kontrolą) wykazało następujące odstępstwa od wymogów Ordynacji podatkowej:
 - w przypadku pięciu³⁷ spośród 16 postępowań (31,2%), w których wydano decyzje niezgodne z wnioskiem podatnika organ podatkowy nie zapewnił stronom czynnego udziału w postępowaniu, a przed wydaniem decyzji nie umożliwił im wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów oraz

³³ Dotyczyło dwóch podinspektorów w Referacie.

³⁴ Komunikat Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych, Dz. Urz. MF. Z 2009 r. Nr 15, poz. 84 – Standard nr 2. *Kompetencje zawodowe* Należy zadbać, aby osoby zarządzające i pracownicy posiadali wiedzę, umiejętności i doświadczenie pozwalające skutecznie i efektywnie wypełniać powierzone zadania. Należy zapewnić rozwój kompetencji zawodowych pracowników jednostki i osób zarządzających; Standard nr 3 *Struktura organizacyjna* Struktura organizacyjna jednostki powinna być dostosowana do aktualnych celów i zadań. Zakres zadań, uprawnień i odpowiedzialności jednostek, poszczególnych komórek organizacyjnych jednostki oraz zakres podległości pracowników powinien być określony w formie pisemnej w sposób przejrzysty i spójny. Aktualny zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności powinien być określony dla każdego pracownika.

³⁵ Ogłoszenie o naborze na stanowisko podinspektora w Referacie zamieszczano na stronie internetowej Urzędu w dniu 4 lutego 2022 r. <https://bip.wrota.lubuskie.pl/ugtorzym/wakaty/2/68/podinspektor/> - dostęp w dniu 15.02.2022 r.

³⁶ Tj. 8 lutego 2022 r.

³⁷ FB I 3120.01.25.2018, FB I 3120.3.2019, FB I 3120.01/06-5.2021.2020/HJ, FB I 3120.1.2019, FB I 3120.2.2019.

zgłoszonych żądań, co stanowiło naruszenie przepisu art. 123 § 1 Ordynacji podatkowej;

- w przypadku 12³⁸ spośród 56 objętych badaniem postępowań (21,4%) decyzje w sprawie udzielania / odmowy udzielenia ulgi wydano z przekroczeniem terminu określonego w przepisie art. 139 Ordynacji podatkowej, przy czym w dziewięciu przypadkach przekroczenie tego terminu wynosiło poniżej jednego miesiąca, a w trzech przypadkach poniżej dwóch miesięcy³⁹;
- w przypadku dziesięciu⁴⁰ spośród 12 przypadków niezalatwienia sprawy w terminie (83,3%), organ podatkowy nie powiadomił strony podając przyczyny niedotrzymania terminu i nie wskazał nowego terminu zalatwienia sprawy, co stanowiło naruszenie przepisu art. 140 Ordynacji podatkowej;
- w przypadku 37⁴¹ spośród 40 objętych badaniem postępowań (92,5%) zakończonych udzieleniem ulgi nie wyliczono i nie wskazano w decyzji wartości odsetek za zwłokę na dzień wydania decyzji, co stanowiło naruszenie przepisu art. 67a § 2 Ordynacji podatkowej. Ponadto powyższe skutkowało zaniżeniem wartości przyznanej pomocy wykazanej w zaświadczeniu o udzielonej pomocy de minimis⁴² (opisano w nieprawidłowości nr 3 obszaru drugiego).

(dowód: akta kontroli str. 48-55, 82-140)

Burmistrz wyjaśnił, że: *Na podstawie analizy poszczególnych przypadków, a także po rozmowach z właściwymi pracownikami stwierdzam, że wykazane w toku kontroli błędy wynikały przede wszystkim z przeoczenia, braku dostatecznej wiedzy pracowników o obowiązujących wymogach spowodowanej m.in. brakiem szkoleń, a także niewystarczającym nadzorem nad tymi postępowaniami ze strony Kierownictwa Urzędu (Burmistrza i Skarbnika).*

Jednocześnie deklaruję, że w przyszłych postępowaniach dołożymy najwyższej staranności w celu prowadzenia ich zgodnie z wymogami i terminami określonymi w obowiązujących przepisach, a sprawy te będą objęte moim szczególnym nadzorem.

(dowód: akta kontroli str. 48-55)

3. W przypadku 36 spośród 40 objętych badaniem postępowań zakończonych udzieleniem ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych w łącznej kwocie 1.063,6 tys. zł (tj. 89% ogólnej kwoty ulg objętych badaniem) organ podatkowy wbrew wymogom określonym w przepisach art. 122 i art. 187 § 1 Ordynacji podatkowej nie wywiązał się z obowiązku rzetelnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz zebrania dowodów potwierdzających sytuację ekonomiczną wnioskodawcy⁴³, a w konsekwencji postępowania podatkowe lub dowody zgromadzone w ich toku

³⁸ FB I 3120-1.2.2018, FB I 3120-1.18.2018, FB I 3120-1.28.2018, FB I 3120.01.25.2018, FB I 3120.3.2019, FB.3127-02.9.2021, FB I 3120.1.2019, FB I 3120.2.2019, FB I 3120-3.5.2019, FB I 3127-02.8.2020, FB I 3120-2.18.2020, FB I 3127-02.8- II.2020.

³⁹ FB I 3120.01.25.2018, FB I 3127-02.8.2020, FB I 3127-02.8- II.2020.

⁴⁰ FB I 3120-1.2.2018, FB I 3120-1.18.2018, FB I 3120-1.28.2018, FB I 3120.01.25.2018, FB I 3120.3.2019, FB I 3120.1.2019, FB I 3120.2.2019, FB I 3120-3.5.2019, FB I 3127-02.8.2020, FB I 3120-2.18.2020.

⁴¹ FB I 3121-1.1.15.2018, FB I 3121-1.1.39.2018, FB I 3121-1.3.2019, FB I 3121-1.12.2019, FB I 3121-1.13.2019, FB I 3120-1.17.2018, FB I 3120-1.18.2018, FB I 3121-1.1.41.2018, FB I 3121-1.1.52.2018, FB I 3121-1.1.58.2018, FB I 3120-10.2019, FB I 3120-20.2019, FB I 3120-20.2019, FB I 3121-1.18.2019, FB I 3120-35.2019, FB I 3121-1.1.19.2019, FB I 3121-1.24.2019, FB I 3120-2.3.2020, FB I 3120-2.13.2020, FB I 3120-02.20.2020, FB I 3120-2.19.2020, FB I 3120-02.26.2020, FB I 3120-02.25.2020, FB I 3120-2.27.2020, FB I 3120-02.29.2020, FB I 3120-2.24.2020, FB I 3120-02.21.2020, FB I 3120-0.3.2021, FB I 3120-2.2.2021, FB I 3120-2.4.2021, FB I 3120-2.8.2021, FB I 3120-2.7.41.2021, FB I 3120-2.9.2021, FB I 3120-2.11.2021, FB I 3120-2.13.2021, FB I 3120-2.15.2021, FB I 3127-1.10.2021.

⁴² W łącznej wysokości 13,9 tys. zł.

⁴³ W szczególności nie zebrano dowodów potwierdzających sytuację ekonomiczną /rzeczywiste możliwości finansowe podatnika w terminowym uregulowaniu zobowiązania podatkowego, a także związku pomiędzy dopełnieniem tego obowiązku, a wystąpieniem skutków niepożądanych z punktu widzenia indywidualnej sytuacji podatnika – przesłanki *ważnego interesu podatnika*.

nie wykazały, aby w tych przypadkach zaistniała uprawniająca do udzielania ulgi ustawowa przesłanka *ważnego interesu podatnika*, o której mowa w przepisie art. 67a § 1 Ordynacji podatkowej.

W ww. sprawach podstawy udzielenia ulgi przywołane w decyzji nie znajdowały potwierdzenia w zgromadzonym materiale dowodowym, tj. w decyzji powoływano się na okoliczności podniesione we wniosku bez egzekwowania dokumentów potwierdzających tę okoliczność i bez przeprowadzenia dowodów w tym zakresie. I tak:

- w przypadku ośmiu postępowań⁴⁴ w aktach sprawy poza wnioskiem podatnika brak było jakichkolwiek dokumentów – w uzasadnieniu przywołano jedynie okoliczności wskazane we wniosku, tj. klęskę suszy oraz utracone przychody spowodowane epidemią⁴⁵, przy czym w żadnym z tych przypadków nie zbadano sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy oraz nie wykazano (nie zebrano dowodów) wystąpienia ustawowej przesłanki *ważnego interesu podatnika* umożliwiającej udzielenia ulgi;
- w przypadku czterech postępowań⁴⁶ (o umorzenie zaległości w podatku rolnym) wraz z wnioskiem w aktach spraw znajdował się jedynie protokół z szacowania szkód w gospodarstwie rolnym, przy czym w żadnym z tych przypadków nie zbadano sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy oraz nie wykazano (nie zebrano dowodów) wystąpienia ustawowej przesłanki *ważnego interesu podatnika* umożliwiającej udzielenia ulgi;
- w przypadku 24 postępowań⁴⁷ wraz z wnioskiem w aktach spraw znajdowały się informacje dotyczące sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy wymagane przy ubieganiu się o pomoc de minimis, jednakże organ nie weryfikował danych zawartych w ww. informacjach oraz nie wymagał przedłożenia sprawozdań finansowych za okres 3 ostatnich lat obrotowych sporządzanych zgodnie z przepisami o rachunkowości wymaganymi przepisami § 2 ust 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis⁴⁸.

I tak przykładowo w jedenastu przypadkach⁴⁹ przyznano ulgę, pomimo iż w informacji dotyczącej sytuacji ekonomicznej wnioskodawca wykazał, że w odniesieniu do okresu ostatnich 3 lat poprzedzających dzień wystąpienia z wnioskiem o udzielenie pomocy de minimis: nie odnotowuje rosnących strat, nie maleją obroty podmiotu, nie ulegają zwiększeniu zapasy podmiotu lub niewykorzystany jest potencjał do świadczenia usług; nie zmniejsza się przepływ środków finansowych; nie zwiększa się suma zadłużenia podmiotu, nie rosną kwoty odsetek od zobowiązań podmiotu; nie zmniejsza się wartość

⁴⁴ FB I 3121-1.1.15.2018, FB I 3121-1.1.41.2018, FB I 3121-1.1.52.2018, FB I 3121-1.1.39.2018, FB I 3121-1.3.2019, FB I 3121-1.12.2019, FB I 3121-1.18.2019, FB I 3120-2.3.2020.

⁴⁵ FB I 3120-2.3.2020.

⁴⁶ FB I 3121-1.1.58.2018, FB I 3121-1.18.2019, FB I 3121-1.1.19.2019, FB I 3121-1.24.2019.

⁴⁷ FB I 3120-1.2.2018, FB I 3120-1.18.2018, FB I 3120-1.28.2018, FB I 3120-10.2019, FB I 3120-20.2019, FB I 3120-35.2019, FB I 3120-2.13.2020, FB I 3120-02.20.2020, FB I 3120-2.19.2020, FB I 3120-02.26.2020, FB I 3120-02.25.2020, FB I 3120-2.27.2020, FB I 3120-02.29.2020, FB I 3120-2.24.2020, FB I 3120-02.21.2020, FB I 3120-0.3.2021, FB I 3120-2.2.2021, FB I 3120-2.4.2021, FB I 3120-2.8.2021, FB I 3120-2.7.41.2021, FB I 3120-2.9.2021, FB I 3120-2.11.2021, FB I 3120-2.13.2021, FB I 3120-2.15.2021.

⁴⁸ Dz. U. Nr 53, poz. 311, ze zm.

⁴⁹ FB I 3120-1.2.2018, FB I 3120-1.18.2018, FB I 3120-10.2019, FB I 3120-20.2019, FB I 3120-35.2019, FB I 3120-2.13.2020, FB I 3120-2.24.2020, FB I 3120-02.21.2020, FB I 3120-2.4.2021, FB I 3120-2.7.41.2021, FB I 3120-2.9.2021.

aktywów netto oraz nie zaistniały inne okoliczności wskazujące na trudności w zakresie płynności finansowej.

Wskutek powyższych zaniedbań organ podatkowy nie ustalił sytuacji ekonomicznej / rzeczywistych możliwości finansowych podatnika w terminowym uregulowaniu zobowiązania podatkowego, a także związku pomiędzy dopełnieniem tego obowiązku, a wystąpieniem skutków niepożądanych z punktu widzenia indywidualanej sytuacji podatnika, tj. ziszczenia się przesłanki *ważnego interesu podatnika*.

(dowód: akta kontroli str. 48-55, 82-140)

Burmistrz wyjaśnił, że: *W pierwszej kolejności pragnę zauważyć, że udzielanie ulg w podatkach, zwłaszcza przedsiębiorcom jest istotnym instrumentem na rzecz wsparcia lokalnego biznesu oraz społeczności lokalnej w trudnych sytuacjach uniemożliwiających terminowe regulowanie podatków lokalnych. W okresie objętym kontrolą wystąpiły susze, które bezpośrednio dotyczyły naszych rolników, jak i niespotykana dotychczas katastrofa dla przedsiębiorców, jaką bez wątpienia jest pandemia COVID-19. Dlatego, też w sytuacjach tego wymagających, w których w mojej ocenie zachodził ważny interes podatnika, starałem się czynnie pomagać wnioskodawcom poprzez udzielanie ulg. Stwierdzone w toku kontroli liczne błędy w wykazywaniu i dokumentowaniu ważnego interesu podatnika wynikały w szczególności z niedostatecznego przygotowania i dużego zakresu realizowanych obowiązków przez pracowników wykonujących te zadania, a także uznaniem za konieczne szybkiego załatwiania tych spraw. Ponadto nasza gmina ma niespełna 7 tysięcy mieszkańców i organowi podatkowemu częstokroć znana jest sytuacja wnioskodawców, co mogło również wpłynąć na niepełną realizację obowiązków w zakresie zgromadzenia wymaganych dokumentów. Przykładowo znaczna część ulg została przyznana gminnej jednostce – Zakładowi Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej w Torzymiu⁵⁰, o której sytuacji finansowej jako organ wykonawczy gminy mam wiedzę w ramach wykonywanego na bieżąco nadzoru.*

Zdaję sobie jednak sprawę, że ta wiedza organu podatkowego w żaden sposób nie usprawiedliwia zaniechania obowiązków proceduralnych w prowadzonych postępowaniach i dlatego dostrzegam konieczność wzmocnienia nadzoru i poprawy w zakresie sposobu prowadzenia postępowania w celu zapewnienia udzielania ulg wyłącznie po wykazaniu spełnienia przesłanek ustawowych.

(dowód: akta kontroli str. 82-140)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze. Organ podatkowy w szczególności nie wywiązał się bowiem z obowiązku rzetelnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz zebrania dowodów potwierdzających sytuację ekonomiczną wnioskodawcy, a w konsekwencji w toku aż 36 spośród 40 zbadanych postępowania nie wykazano, aby w tych przypadkach zaistniała ustawowa przesłanka *ważnego interesu podatnika* uprawniająca do udzielania ulgi.

⁵⁰ W badanym okresie ZGKiM udzielono ulg w łącznej wys. 301 tys. (8 decyzji z 40 objętych badaniem) – w ujęciu wartościowym 25% ogółu ulg objętych badaniem.

2. Udzielanie pomocy publicznej i pomocy de minimis.

2.1. W okresie objętym kontrolą w Urzędzie nie był prowadzony (w wersji elektronicznej lub papierowej) rejestr (ewidencja) podatników, którym udzielono pomocy publicznej, a także rejestr wydanych zaświadczeń w związku z udzieleniem tej pomocy, a w celu uzyskania danych niezbędnych do ujęcia podatnika (beneficjenta pomocy publicznej w związku z uzyskaniem ulgi podatkowej) w wykazie, o którym mowa w przepisie art. 37 ust.1 pkt 2 lit. g ustawy o finansach publicznych, konieczna była analiza poszczególnych spraw jednostkowych (zliczanie ręczne).

(dowód: akta kontroli str. 57-58, 170)

Skarbnik Gminy wyjaśnił, że: *Analogicznie jak w przypadku ewidencji wniosków i decyzji o udzieleniu ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych po uprzednim wyborze najbardziej optymalnego rozwiązania technicznego wprowadzimy ewidencję beneficjentów i wydanych zaświadczeń dotyczących pomocy de minimis. Instrument ten pozwoli na bieżące monitorowanie udzielonej pomocy oraz ułatwi rzetelną realizację obowiązków sprawozdawczych w tym zakresie.*

(dowód: akta kontroli str. 57-58)

W okresie objętym kontrolą Burmistrz nie udzielał przedsiębiorcom ulg w spłacie zobowiązań podatkowych stanowiących pomoc publiczną określoną w art. 67b § 1 pkt 3 Ordynacji podatkowej, natomiast udzielał ulg (z tytułu podatku od nieruchomości, podatku od środków transportowych oraz podatku rolnego), które stanowiły pomoc de minimis (art. 67b § 1 pkt 2 Ordynacji podatkowej).

(dowód: akta kontroli str. 59-64)

2.2. Badaniem w zakresie prawidłowości stosowania zasad udzielania pomocy de minimis przy udzielaniu ulg w spłacie zobowiązań podatkowych objęto dokumentację dotyczącą ogółem 39⁵¹ spośród 40 wydanych decyzji⁵² (opisanych w pkt. 1.4. niniejszego wystąpienia) na łączną kwotę udzielonych ulg stanowiących pomoc de minimis – 1.188,8 tys. zł, z tego 28 przypadków pomocy de minimis – udzielania przedsiębiorcom ulg w spłacie zobowiązań podatkowych z tytułu podatku od nieruchomości na łączną kwotę 1.102,7 tys. zł oraz 11 przypadków pomocy de minimis – udzielania rolnikom ulg w spłacie zobowiązań podatkowych z tytułu podatku rolnego na łączną kwotę 86,1 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonego badania ustalono m.in., że:

- a) w zakresie kompletności dokumentacji niezbędnej do udzielenia pomocy de minimis:
 - w przypadku ulg w podatku od nieruchomości: w jednym przypadku⁵³ wnioskodawca przed uzyskaniem pomocy de minimis (udzielenia ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych) przedłożył wszystkie dokumenty wymagane przepisem art. 37 ust. 1 ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej⁵⁴, natomiast

⁵¹ Zbadane decyzje nie zawierały wszystkich elementów wymienionych odpowiednio w § 3 oraz § 3a rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. 2018 r. poz. 350), co skutkowało koniecznością wydania zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (§ 2 ust. 3 ww. rozporządzenia).

⁵² Z tego 28 dotyczących udzielenia ulgi przedsiębiorcom z tytułu podatku od nieruchomości, 11 udzielenia ulgi rolnikom z tytułu podatku rolnego, a w jednym przypadku ulga w podatku od nieruchomości nie stanowiła pomocy de minimis (osoba fizyczna).

⁵³ FB I 3120-20.2019.

⁵⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 743, dalej: *ustawa o pomocy publicznej*.

w pozostałych 27 przypadkach (90,2% ogólnej kwoty objętej badaniem) wnioskodawcy nie przedłożyli wymaganej dokumentacji uprawniającej do uzyskania pomocy de minimis, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

- w przypadku ulg w podatku rolnym wnioskodawcy przed uzyskaniem pomocy de minimis w rolnictwie (udzielenia ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych) nie przedłożyli wymaganych przepisem art. 37 ust. 2 ustawy o pomocy publicznej dokumentów (tj. zaświadczeń albo oświadczenia⁵⁵ oraz informacji dotyczącej sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy⁵⁶) – w żadnym z 11 przypadków, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.
- b) w zakresie realizacji obowiązków sprawozdawczych:
- w przypadku ulg w podatku od nieruchomości w 22 przypadkach (na 28 objętych badaniem) Urząd prawidłowo sporządzał i przekazywał Prezesowi UOKiK (za pomocą Systemu rejestracji pomocy publicznej – aplikacji SHRIMP) sprawozdania o udzielonej pomocy publicznej z tytułu udzielonych ulg w podatku od nieruchomości, do czego zobowiązywał przepis art. 32 ust. 1 ustawy o pomocy publicznej, natomiast w czterech przypadkach Urząd nie dopełnił tego obowiązku, a w dwóch przypadkach przekazanie sprawozdań nastąpiło po wymaganym terminie, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.
 - w przypadku ulg w podatku rolnym Urząd nie sporządzał i nie przekazywał ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa (za pomocą Systemu rejestracji pomocy publicznej) sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej z tytułu udzielonych ulg w podatku rolnym w rolnictwie lub rybołówstwie⁵⁷, do czego zobowiązywał przepis art. 32a ust. 1 ustawy o pomocy publicznej – w żadnym z 11 przypadków, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.
- c) w zakresie realizacji obowiązków dotyczących wydawania beneficjentowi pomocy zaświadczeń stwierdzających, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis albo pomocą de minimis w rolnictwie:
- w przypadku ulg w podatku od nieruchomości w 25 przypadkach Urząd terminowo wydał beneficjentom pomocy de minimis zaświadczenia stwierdzające, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis, do czego zobowiązywał przepis art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy publicznej oraz § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie⁵⁸ (dalej: *rozporządzenie w sprawie zaświadczeń*); natomiast w dwóch przypadkach Urząd nie dopełnił tego obowiązku, a w jednym przypadku wydanie zaświadczenia nastąpiło po wymaganym terminie, co

⁵⁵ Tj.: wszystkich zaświadczeń o pomocy de minimis w rolnictwie, jakie otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat obrotowych, albo oświadczenia o wielkości pomocy de minimis w rolnictwie otrzymanej w tym okresie, albo oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy w tym okresie.

⁵⁶ Tj.: informacji niezbędnych do udzielenia pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie, dotyczących w szczególności wnioskodawcy i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz wielkości i przeznaczenia pomocy publicznej otrzymanej w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, na pokrycie których ma być przeznaczona pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie.

⁵⁷ W okresie objętym kontrolą Gmina nie udzielała pomocy de minimis w rybołówstwie.

⁵⁸ Dz. U. z 2018 r. poz. 350.

szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W ww. zaświadczeniach w jednym przypadku wykazano wartość umorzonych wraz z zaległością podatkową odsetek za zwłokę, natomiast w pozostałych 25 zaświadczeniach nie wykazano tej wartości, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

- w przypadku ulg w podatku rolnym Urząd nie wydał beneficjentom pomocy de minimis zaświadczeń stwierdzających, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis w rolnictwie, do czego zobowiązywał przepis art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy publicznej oraz § 4 ust. 1 ww. rozporządzenia w sprawie zaświadczeń – w żadnym z 11 przypadków, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(dowód: akta kontroli str. 48-55, 95-140, 170-175)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Organ podatkowy udzielił pomocy de minimis w związku z udzielaniem ulg w spłacie w spłacie zobowiązań podatkowych pomimo niekompletności dokumentacji niezbędnej do udzielenia tej pomocy, co stanowiło naruszenie przepisu art. 37 ust. 7 ustawy o pomocy publicznej, a stwierdzona niekompletność dokumentacji dotyczyła:
 - a) pomoc de minimis z tytułu ulg w podatku od nieruchomości (28 zbadanych postępowań) – w 27 przypadkach organ podatkowy udzielił pomocy de minimis podatnikom, którzy przed udzieleniem ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych (wydaniem decyzji) nie przedłożyli kompletu dokumentów wymaganych przepisem art. 37 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o pomocy publicznej, przy czym:
 - w trzech przypadkach⁵⁹ nie przedłożono żadnego z wymaganych dokumentów, tj. zaświadczeń albo oświadczeń oraz informacji dotyczącej sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy⁶⁰;
 - w pozostałych przypadkach nie przedłożono zaświadczeń albo oświadczeń (21 przypadków⁶¹), a przedłożone informacje dotyczące sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy były niekompletne, gdyż wraz z formularzem dotyczącym sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy nie przedłożono sprawozdań finansowych za okres 3 ostatnich lat obrotowych (24 przypadki⁶²).

⁵⁹ FB I 3120-1.17.2018, FB I 3120-2.3.2020, FB I 3127-1.10.2021.

⁶⁰ W tym sprawozdań finansowych za okres 3 ostatnich lat obrotowych, sporządzane zgodnie z przepisami o rachunkowości stosownie do wymogu określonego w § 2 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Rady Ministrów z 29 marca 2010 r. w sprawie w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc inną niż pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 53, poz. 312, ze zm).

⁶¹ FB I 3120-1.2.2018, FB I 3120-1.18.2018, FB I 3120-1.28.2018, FB I 3120-10.2019, FB I 3120-20.2019, FB I 3120-35.2019, FB I 3120-2.13.2020, FB I 3120-02.20.2020, FB I 3120-2.19.2020, FB I 3120-02.26.2020, FB I 3120-2.27.2020, FB I 3120-02.29.2020, FB I 3120-2.24.2020, FB I 3120-02.21.2020, FB I 3120-0.3.2021, FB I 3120-2.2.2021, FB I 3120-2.4.2021, FB I 3120-2.8.2021, FB I 3120-2.11.2021, FB I 3120-2.13.2021, FB I 3120-2.15.2021,

⁶² FB I 3120-1.2.2018, FB I 3120-1.18.2018, FB I 3120-1.28.2018, FB I 3120-10.2019, FB I 3120-20.2019, FB I 3120-35.2019, FB I 3120-2.13.2020, FB I 3120-02.20.2020, FB I 3120-2.19.2020, FB I 3120-02.26.2020, FB I 3120-2.27.2020, FB I 3120-02.29.2020, FB I 3120-2.24.2020, FB I 3120-02.21.2020, FB I 3120-02.25.2020, FB I 3120-0.3.2021, FB I 3120-2.2.2021, FB I 3120-2.4.2021, FB I 3120-2.8.2021, FB I 3120-2.11.2021, FB I 3120-2.13.2021, FB I 3120-2.15.2021, FB I 3120-2.7.41.2021, FB I 3120-2.9.2021.

Jedynie w sześciu⁶³ z ww. postępowań wzywano wnioskodawców o uzupełnienie braków, przy czym wnioskodawcy przed udzieleniem pomocy de minimis nie odpowiedzieli na przedmiotowe wezwania (nie przedłożyli żądanych dokumentów).

- b) pomoc de minimis z tytułu ulg w podatku rolnym (11 zbadanych postępowań) – we wszystkich zbadanych przypadkach⁶⁴ organ podatkowy udzielił pomocy de minimis w rolnictwie podatnikom, którzy przed udzieleniem ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych (wydaniem decyzji) nie przedłożyli kompletu dokumentów wymaganych przepisem art. 37 ust. 2 pkt 1 i 3 ustawy o pomocy publicznej, tj. zaświadczeń albo oświadczenia⁶⁵ oraz informacji dotyczącej sytuacji ekonomicznej wnioskodawcy⁶⁶).

W żadnym z ww. prowadzonych postępowań organ podatkowy nie wzywał wnioskodawców do uzupełnienia ww. braków.

(dowód: akta kontroli str. 48-55, 95-140, 170-175)

Burmistrz wyjaśnił, że: *Na podstawie analizy poszczególnych przypadków, a także po rozmowach z właściwymi pracownikami stwierdzam, że wykazane w toku kontroli błędy wynikały przede wszystkim z przeoczenia, braku dostatecznej wiedzy pracowników o obowiązujących wymogach spowodowanej m.in. brakiem szkoleń, a także niewystarczającym nadzorem nad tymi postępowaniami ze strony Kierownictwa Urzędu (Burmistrza i Skarbnika).*

Jednocześnie deklaruję, że w przyszłych postępowaniach dotyczących pomocy de minimis dołożymy najwyższej staranności w celu prowadzenia ich zgodnie z wymogami po uprzednim przedłożeniu przez wnioskodawców wszystkich dokumentów niezbędnych do udzielenia ww. pomocy, a sprawy te będą objęte moim szczególnym

(dowód: akta kontroli str. 48-55)

2. Niezgodnie z obowiązującymi wymogami organ podatkowy realizował obowiązki sprawozdawcze z tytułu udzielonej pomocy de minimis w związku z udzielaniem ulg w spłacie w spłacie zobowiązań podatkowych w następującym zakresie:
- a) pomoc de minimis z tytułu ulg w podatku od nieruchomości (28 zbadanych postępowań) – w czterech przypadkach⁶⁷ Urząd nie sporządził i nie przekazał Prezesowi UOKiK (za pomocą Systemu rejestracji pomocy publicznej – aplikacji SHRIMP) sprawozdania o udzielonej pomocy de minimis przedsiębiorcom z tytułu udzielonych ulg w podatku od nieruchomości, co stanowiło naruszenie przepisu art. 32 ust. 1 ustawy o pomocy publicznej, a w dwóch przypadkach⁶⁸ przekazanie sprawozdań nastąpiło z przekroczeniem terminu 7 dni wskazanego w § 6 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia

⁶³ FB I 3120-2.19.2020, FB I 3120-02.21.2020, FB I 3120-2.2.2021, FB I 3120-2.4.2021, FB I 3120-2.11.2021, FB I 3120-2.15.2021.

⁶⁴ FB I 3121-1.1.15.2018, FB I 3121-1.1.41.2018, FB I 3121-1.1.52.2018, FB I 3121-1.1.58.2018, FB I 3121-1.1.39.2018, FB I 3121-1.3.2019, FB I 3121-1.12.2019, FB I 3121-1.13.2019, FB I 3121-1.18.2019, FB I 3121-1.1.19.2019, FB I 3121-1.24.2019.

⁶⁵ Tj.: wszystkich zaświadczeń o pomocy de minimis w rolnictwie, jakie otrzymał w roku, w którym ubiega się o pomoc, oraz w ciągu 2 poprzedzających go lat obrotowych, albo oświadczenia o wielkości pomocy de minimis w rolnictwie otrzymanej w tym okresie, albo oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy w tym okresie.

⁶⁶ Tj.: informacji niezbędnych do udzielenia pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie, dotyczących w szczególności wnioskodawcy i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz wielkości i przeznaczenia pomocy publicznej otrzymanej w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, na pokrycie których ma być przeznaczona pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie.

⁶⁷ FB I 3120-1.2.2018, FB I 3120-1.17.2018, FB I 3120-1.18.2018, 3127-1.10.2021.

⁶⁸ FB I 3120-2.24.2020, FB I 3120-2.4.2021.

7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych, przy czym przekroczenie tego terminu wynosiło odpowiednio: trzy oraz cztery dni.

- b) pomoc de minimis z tytułu ulg w podatku rolnym (11 zbadanych postępowań) – we wszystkich zbadanych przypadkach⁶⁹ Urząd nie sporządzał i nie przekazywał ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa (za pomocą Systemu rejestracji pomocy publicznej) sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej z tytułu udzielonych ulg w podatku rolnym w rolnictwie lub rybołówstwie⁷⁰, co stanowiło naruszenie przepisu art. 32a ust. 1 ustawy o pomocy publicznej.

(dowód: akta kontroli str. 48-55, 170-175)

Burmistrz wyjaśnił, że: *Powyższe zaniedbania spowodowane były w szczególności przeoczeniem, a także brakiem dostatecznej wiedzy wykonujących te zadania pracowników o obowiązujących w tym zakresie wymogach, na co niewątpliwie wpływ miały brak szkoleń w tym zakresie. Jednocześnie deklaruję, że w najbliższym czasie postaramy się podjąć działania, w szczególności w zakresie wzmocnienia nadzoru i poprawy wiedzy pracowników o sprawozdawczości z udzielania pomocy de minimis w celu niepopętnienia stwierdzonych błędów w przyszłych postępowaniach.*

(dowód: akta kontroli str. 48-55)

3. Niezgodnie z obowiązującymi wymogami organ podatkowy realizował obowiązki dotyczące wydawania beneficjentowi pomocy zaświadczeń stwierdzających, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis albo pomocą de minimis w rolnictwie w następującym zakresie:

- a) pomoc de minimis z tytułu ulg w podatku od nieruchomości (28 zbadanych postępowań) – w dwóch przypadkach⁷¹ Urząd nie dopełnił tego obowiązku, co stanowiło naruszenie przepisu art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy publicznej, a w jednym przypadku⁷² wydanie zaświadczenia nastąpiło po terminie⁷³ określonym w § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie zaświadczeń ;

Dodatkowo w 25 spośród 26 wydanych zaświadczeń nie wykazano wartości umorzonych wraz z zaległością podatkową odsetek za zwłokę⁷⁴ (wykazano jedynie wartość należności głównej), przez co wartość pomocy de minimis wykazana w zaświadczeniach była niższa niż faktyczna wartość tej pomocy.

- b) pomoc de minimis z tytułu ulg w podatku rolnym (11 zbadanych postępowań) – we wszystkich zbadanych przypadkach⁷⁵ Urząd nie wydał beneficjentom pomocy de minimis zaświadczeń stwierdzających, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis w rolnictwie, co stanowiło naruszenie przepisu art. 5 ust. 3 ustawy o pomocy publicznej.

(dowód: akta kontroli str. 48-55, 95-140, 170-175)

⁶⁹ FB I 3121-1.1.15.2018, FB I 3121-1.1.41.2018, FB I 3121-1.1.52.2018, FB I 3121-1.1.58.2018, FB I 3121-1.1.39.2018, FB I 3121-1.3.2019, FB I 3121-1.12.2019, FB I 3121-1.13.2019, FB I 3121-1.18.2019, FB I 3121-1.1.19.2019, FB I 3121-1.24.2019.

⁷⁰ W okresie objętym kontrolą Gmina nie udzielała pomocy de minimis w rybołówstwie.

⁷¹ FB I 3120-1.17.2018, FB I 3127-1.10.2021.

⁷² FB I 3120-1.18.2018.

⁷³ Z jednodniowym opóźnieniem.

⁷⁴ W łącznej wysokości 13,9 tys. zł, co stanowiło 90,8% umorzonych odsetek ogółem.

⁷⁵ FB I 3121-1.1.15.2018, FB I 3121-1.1.41.2018, FB I 3121-1.1.52.2018, FB I 3121-1.1.58.2018, FB I 3121-1.1.39.2018, FB I 3121-1.3.2019, FB I 3121-1.12.2019, FB I 3121-1.13.2019, FB I 3121-1.18.2019, FB I 3121-1.1.19.2019, FB I 3121-1.24.2019.

Burmistrz wyjaśnił, że: *W mojej ocenie również ta nieprawidłowość spowodowana była brakiem dostatecznej wiedzy wykonujących te zadania pracowników o obowiązujących w tym zakresie wymogach, na co niewątpliwym wpływ miał brak szkoleń w tym zakresie. Jednocześnie deklaruje, że w najbliższym czasie postaramy podjąć działania, w szczególności w zakresie wzmocnienia nadzoru i poprawy wiedzy pracowników o obowiązkach dotyczących wydawania beneficjentowi pomocy zaświadczeń stwierdzających, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis albo pomocą de minimis w rolnictwie w celu niepopętnienia stwierdzonych błędów w przyszłych postępowaniach.*

(dowód: akta kontroli str. 48-55)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze. Organ podatkowy w przypadku aż 38 z 39 zbadanych postępowań nie wyegzekwował od wnioskodawców przedłożenia wszystkich wymaganych przepisami prawa dokumentów niezbędnych do udzielenia tej pomocy. Nierzetelnie realizowano również obowiązki dotyczące wydania beneficjentom zaświadczeń o udzielonej pomocy, a także sporządzania i przedstawiania właściwym organom informacji o udzielonej pomocy de minimis.

OBSZAR

3. Sporządzanie i udostępnianie informacji o osobach fizycznych, prawnych oraz jednostkach organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym udzielono ulg i pomocy publicznej.

Opis stanu faktycznego

3.1. W okresie objętym Burmistrz corocznie sporządzał wykazy osób prawnych, osób fizycznych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, którym w latach 2018-2020⁷⁶:

- w zakresie podatków udzielono umorzeń w kwocie przewyższającej łącznie 500 zł, wraz ze wskazaniem wysokości umorzonych kwot i przyczyn umorzenia (art. 37 ust.1 pkt 2 lit. f ustawy o finansach publicznych);
- udzielono pomocy publicznej (art. 37 ust.1 pkt 2 lit. g ustawy o finansach publicznych),

przy czym ww. wykazy nie były publikowane na stronie podmiotowej BIP Urzędu, a w dokumentacji Urzędu braku było potwierdzeń podawania tych wykazów do publicznej wiadomości w inny sposób (np. na tablicy ogłoszeń)⁷⁷, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 48-55, 176-207)

3.2. Analiza ww. wykazów w zakresie prawidłowości ujęcia w nich badanej próby podatników – beneficjentów pomocy de minimis (opisanych w pkt. 1.4. oraz 2.2. niniejszego wystąpienia), wykazała m.in., że:

- każdy z podatników, któremu została przyznana ulga podatkowa (umorzenie zaległości podatkowej w kwocie przewyższającej łącznie 500 zł) wraz ze wskazaniem wysokości umorzonych kwot i przyczyn umorzenia (każdorazowo *ważny interes podatnika*) został wykazany w wykazie, o którym mowa w przepisie art. 37 ust.1 pkt 2 lit. f ustawy o finansach publicznych;

⁷⁶ Termin sporządzenia wykazów za rok 2021 – do 31 maja 2022 r. (art. 37 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych).

⁷⁷ Wykazy nie zawierały daty podpisania (sporządzenia) oraz informacji o dacie i sposobie ich upublicznienia – podania do publicznej wiadomości.

- w sześciu przypadkach podatnicy⁷⁸, którym udzielono pomocy publicznej (udzielenie ulgi z tytułu podatku rolnego) nie zostali wykazani w wykazie, o którym mowa w przepisie art. 37 ust. 1 pkt 2 lit. g ustawy o finansach publicznych, co szerzej opisano w dalszej części wystąpienia, w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 48-55, 176-207)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

W okresie objętym kontrolą w sposób nierzetelny realizowano obowiązki w zakresie sporządzania i podawania do publicznej wiadomości wykazów, o których mowa w przepisie art. 37 ust. 1 pkt 2 lit. f i g ustawy o finansach publicznych, gdyż:

- wykazy nie zawierały daty podpisania (sporządzenia) oraz informacji o dacie i sposobie ich upublicznienia – podania do publicznej wiadomości,
- w wykazach o udzieleniu pomocy publicznej nie ujmowano podatników, którym w latach 2019-2020 umorzono zaległości podatkowe z tytułu podatku rolnego – pomoc de minimis⁷⁹.

(akta kontroli str. (akta kontroli str. 48-55, 59-64, 176-207)

Burmistrz wyjaśnił, że: *W pierwszej kolejności pragnę wyjaśnić, że według mojej wiedzy przedmiotowe wykazy były wywieszane na tablicy ogłoszeń w ustawowym terminie, jednakże nie udokumentowaliśmy tego faktu, w związku z powyższym nie jestem w stanie udowodnić tego stanu faktycznego. W celu wyeliminowania takich sytuacji w przyszłości wprowadzę mechanizm potwierdzenia i dokumentowania przez pracowników faktu i terminów upubliczniania tych wykazów, a także od tego roku kompletne wykazy zawierające także informacje o pomocy de minimis w rolnictwie będą zamieszczane również na stronie BIP Urzędu.*

(akta kontroli str. 48-55)

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze. Urząd nie dysponował bowiem dowodami potwierdzającymi realizację obowiązku upublicznienia tych informacji w ustawowych terminach, a informacje o udzieleniu pomocy publicznej w latach 2019-2020 były niekompletne.

IV. Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, a także działaniami podjętymi w toku kontroli w celu ich wyeliminowania, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wyznaczenie stronie przed wydaniem decyzji siedmiodniowego terminu do wypowiedzenia się w sprawie zebranego materiału dowodowego zgodnie z wymogami Ordynacji podatkowej.
2. Wydawanie decyzji o udzieleniu ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych wyłącznie na podstawie kompletnego materiału dowodowego, wskazującego na występowanie ustawowych przesłanek uprawniających do stosowania tych ulg.

⁷⁸ FB I 3121-1.3.2019, FB I 3121-1.12.2019, FB I 3121-1.13.2019, FB I 3121-1.18.2019, FB I 3121-1.1.19.2019, FB I 3121-1.24.2019.

⁷⁹ W roku 2019 udzielono ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych z tytułu podatku rolnego 42 podatnikom, a w roku 2020 – 10 podatnikom.

3. Wykazywanie wartości umarzanych odsetek za zwłokę w decyzjach o udzieleniu ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych oraz w zaświadczeniach stwierdzających, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis
4. Załatwianie spraw dotyczących udzielenia ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych w terminach przewidzianych w Ordynacji podatkowej.
5. Egzekwowanie od wnioskodawców ubiegających się o udzielenie pomocy de minimis wszystkich wymaganych dokumentów niezbędnych do rozpatrzenia wniosku o udzielenie tej pomocy.
6. Wydawanie beneficjentom pomocy zaświadczeń stwierdzających, że udzielona pomoc publiczna jest pomocą de minimis.
7. Terminowe sporządzanie i przekazywanie Prezesowi UOKiK oraz ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa sprawozdań o udzielonej pomocy de minimis.
8. Podawanie do publicznej wiadomości rzetelnych wykazów, o których mowa w przepisie art. 37 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o finansach publicznych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 18 lutego 2022 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze

p.o. Dyrektor
Andrzej Aleksandrowicz

Kontrolerzy
Mariusz Kniat
Doradca prawny

.....
podpis

.....
podpis

Ewa Grosse
Specjalista k.p.

.....
podpis

